

IV. ZASIŁKI

Tabela. Zmiany w zakresie zasiłków – zestawienie

Lp.	Czego dotyczy zmiana	Na czym polega zmiana
1	2	3
Od 1 stycznia 2022 r.		
1.	Zawieszenie prawa do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa w przypadku zaległości składkowej	Przedsiębiorcy i osoby współpracujące nie otrzymają zasiłków z FUS, jeżeli zaległość z tytułu składek na ich ubezpieczenia społeczne przekroczy 1% minimalnego wynagrodzenia (30,10 zł w 2022 r.) do czasu uregulowania tej zaległości.
2.	Ograniczenie okresu pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego	Okres pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego został ograniczony do 91 dni.
3.	Okresy niezdolności do pracy zaliczane do okresu zasiłkowego	Do jednego okresu zasiłkowego należy wliczyć wszystkie okresy niezdolności do pracy, bez względu na ich przyczynę, jeżeli przerwa między tymi niezdolnościami do pracy nie przekroczyła 60 dni.
4.	Zasiłek za pobyt w szpitalu w wysokości 80% podstawy wymiaru	Zasiłek chorobowy za okres pobytu w szpitalu został podwyższony z 70% do 80% (nie dotyczy przypadków, gdy zasiłek przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru).
5.	Osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe na podstawie przepisów o służbach mundurowych bez prawa do zasiłku	Zasiłek chorobowy po ustaniu zatrudnienia nie przysługuje osobom, które mają ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej zarówno na podstawie ogólnych przepisów, jak i na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym służb mundurowych i ich rodzin.
6.	Zasiłek macierzyński w przypadku ustania zatrudnienia wskutek śmierci pracodawcy	Prawo do zasiłku macierzyńskiego uzyskały pracownice w razie urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli ubezpieczenie to ustało w okresie ciąży wskutek śmierci pracodawcy.
7.	Podstawa wymiaru zasiłku po przerwie w niezdolności do pracy	W przypadku gdy przerwa między okresami pobierania zasiłków przekroczy 1 miesiąc kalendarzowy, podstawę wymiaru zasiłku należy ustalić ponownie.
8.	Pozyskiwanie przez ZUS danych i informacji w celu ustalenia prawa oraz wypłaty świadczeń chorobowych	W wyniku zmiany przepisów ZUS zyskał większe uprawnienia przy weryfikacji prawa do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa.
9.	Termin wypłaty zasiłków	Termin wypłaty zasiłków nie może być dłuższy niż 30 dni i należy liczyć go od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku.

1	2	3
10.	Potrącenia z zasiłków	Z zasiłków nie należy dokonywać potrąceń należności z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych lub zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych. Natomiast nienależnie pobrane zasiłki będą mogły być egzekwowane w razie braku możliwości potrącenia z należnych świadczeń również w trybie egzekucji sądowej.



Zmiany od 1 stycznia 2022 r. – omówienie

+ 21. Zawieszenie prawa do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa w przypadku zaległości składkowej

PRZED ZMIANĄ » Do 31 grudnia 2021 r. zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek macierzyński i zasiłek opiekuńczy, o jakie może ubiegać się osoba opłacająca składki na własne ubezpieczenia, np. przedsiębiorca, nie były wypłacane, jeżeli składka na ubezpieczenie chorobowe została opłacona po terminie. Wówczas ZUS zasadniczo wyłączał taką osobę z ubezpieczenia chorobowego i w konsekwencji odmawiał jej prawa do świadczeń.

PO ZMIANIE » Od 1 stycznia 2022 r. zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek macierzyński i zasiłek opiekuńczy nie przysługują:

- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym,
- osobom współpracującym z osobami fizycznymi korzystającymi z ulgi na start,
- duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenia

– w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę (w 2022 r. – 30,10 zł). Prawo do ww. świadczeń przedawni się, jeżeli zadłużenie nie zostanie uregulowane w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia.

Zatem przedsiębiorcy będą mogli otrzymać świadczenia z ubezpieczenia chorobowego również wtedy, gdy opłacą składki po terminie. Jest to konsekwencja zmian w zakresie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu od 1 stycznia 2022 r. przez osoby samodzielnie opłacające składki na własne ubezpieczenia, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Od tej daty ubezpieczenie chorobowe nie ustanie w przypadku nieopłacenia składki w terminie. Składka na ubezpieczenie chorobowe będzie wymagana i dochodzona przez ZUS w okresie podlegania temu ubezpieczeniu.

KOMENTARZ » Osoby opłacające składki na własne ubezpieczenia, w tym zgłoszone do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, zachowają prawo do świadczeń z tytułu choroby i macierzyństwa również wtedy, gdy opłacą składkę chorobową po terminie. Przeszkodą w ubieganiu się o świadczenie będzie posiadanie zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne przekraczającej w 2022 r. 30,10 zł. W przypadku niższego zobowiązania składkowego ZUS dokona wypłaty

świadczenia. Zmiany stabilizują i porządkują zasady ubiegania się przez przedsiębiorców o świadczenia z tytułu choroby i macierzyństwa, w związku z czym należy uznać je za korzystne.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 2a ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 1133; ost.zm. Dz.U. z 2021 r. poz. 1834

– 22. Ograniczenie okresu pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego

PRZED ZMIANĄ » Do 31 grudnia 2021 r. okres pobierania zasiłku chorobowego przysługującego za okres po ustaniu zatrudnienia był ograniczony długością okresu zasiłkowego. Zasiłek przysługiwał zasadniczo do wyczerpania tego okresu (182 dni).

PO ZMIANIE » Od 1 stycznia 2022 r. okres pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego (zarówno obowiązkowego, jak i dobrowolnego) został skrócony do 91 dni. Nie dotyczy to niezdolności do pracy lub niemożności wykonywania pracy:

- powstałej wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów (zasiłek przysługuje do wyczerpania okresu zasiłkowego, który wynosi 182 dni),
- spowodowanej gruźlicą lub występującej w trakcie ciąży (zasiłek przysługuje do wyczerpania okresu zasiłkowego, który wynosi 270 dni).

Po wykorzystaniu 91-dniowego okresu pobierania zasiłku po ustaniu ubezpieczenia i jeżeli rokowania dotyczące odzyskania zdolności do pracy są pozytywne, ubezpieczony może ubiegać się o świadczenie rehabilitacyjne na ogólnych zasadach (przez okres maksymalnie 12 miesięcy).

PRZYKŁAD

Pracownik do rozwiązania umowy o pracę, co nastąpiło 31 stycznia 2022 r., przez 14 dni przebywał na zwolnieniu lekarskim. Łącznie wykorzystał 40 dni z przysługującego mu okresu zasiłkowego. Od 1 lutego 2022 r. osoba ta nadal jest niezdolna do pracy. Może ubiegać się o zasiłek chorobowy jeszcze przez okres 91 dni, licząc od 1 lutego 2022 r., a następnie o świadczenie rehabilitacyjne. Nie ma znaczenia, że pracownik nie wykorzystał pełnego przysługującego mu okresu zasiłkowego.

Wyjątkowo w sytuacji gdy prawo do zasiłku chorobowego powstało przed 1 stycznia 2022 r., zasiłek ten należy wypłacać w wysokości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy zasiłkowej obowiązujących przed 1 stycznia 2022 r., za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Zatem okres pobierania zasiłku po ustaniu ubezpieczenia takich osób ograniczy jedynie długość okresu zasiłkowego.

PRZYKŁAD

Pracownik rozwiązał umowę o pracę 15 grudnia 2021 r., a od 16 grudnia 2021 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim. W okresie zatrudnienia nie chorował. Osoba ta może ubiegać się o zasiłek chorobowy do wyczerpania 182-dniowego okresu zasiłkowego,